

SK

SK

SK

EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 8.3.2011

KOM(2011) 109 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Plán energetickej účinnosti na rok 2011

SEK(2011) 280 v konečnom znení

SEK(2011) 277 v konečnom znení

SEK(2011) 275 v konečnom znení

SEK(2011) 276 v konečnom znení

SEK(2011) 278 v konečnom znení

SEK(2011) 279 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Plán energetickej účinnosti na rok 2011

1. NOVÝ PLÁN PRE ENERGETICKÚ ÚČINNOSŤ

Energetická účinnosť je stredobodom stratégie Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu¹ a na prechod k hospodárstvu efektívne využívajúcemu zdroje. Energetická účinnosť² predstavuje jeden z nákladovo najúčinnějších spôsobov zvýšenia bezpečnosti dodávok energie a zníženia emisií skleníkových plynov a ďalších znečisťujúcich látok. Z mnohých pohľadov je možné energetickú účinnosť považovať za najväčší zdroj energie v Európe³. Z tohto dôvodu si Únia stanovila cieľ na rok 2020, a to ušetriť 20 % svojej spotreby primárnej energie v porovnaní s prognózami⁴, a preto sa tento cieľ v oznámení Komisie „Energia 2020“⁵ určil za kľúčový krok k dosiahnutiu našich dlhodobých cieľov v oblasti energetiky a klímy.

Najmä na trhu spotrebičov a budov⁶ sa prijali významné opatrenia na dosiahnutie tohto cieľa. Napriek tomu z najnovších odhadov Komisie vyplýva, že EÚ je na ceste k dosiahnutiu iba polovice z cieľa 20 %⁷. EÚ musí okamžite konať, aby bola schopná dosiahnuť svoj cieľ. V reakcii na výzvu Európskej rady zo 4. februára 2011 na „odhodlané konanie v snahe zúročiť značný potenciál na dosiahnutie väčších úspor energie, pokiaľ ide o budovy, dopravu, výroby a výrobné procesy“⁸ Komisia pripravila tento komplexný nový plán energetickej účinnosti.

Tento plán sa bude realizovať v súlade s ďalšími politickými akciami v rámci hlavnej iniciatívy stratégie Európa 2020 „Európa efektívne využívajúca zdroje“⁹ vrátane plánu

¹ KOM(2010) 2020 v konečnom znení.

² Z technického hľadiska „energetická účinnosť“ znamená použiť menej energetických vstupov pri zachovaní rovnakej úrovne hospodárskej činnosti alebo služby. „Šetrenie energie“ je širším pojmom, ktorý zahŕňa aj zníženie spotreby na základe zmeny správania alebo zníženej hospodárskej činnosti. V praxi sa tieto dve koncepcie dajú ťažko oddeliť a tak, ako je to aj v tomto oznámení, sa tieto pojmy často používajú ako synonymá.

³ „Negajouly“ je spotreba energie, ktorej sa zabránilo zvýšenou energetickou účinnosťou. Napríklad, 13 % zlepšenie energetickej účinnosti konečných spotrebiteľov, ku ktorému došlo v EÚ 27 medzi rokmi 1996 a 2007, sa rovná úsporám energie vo výške asi 160 Mtoe počas tohto obdobia (Celkové trendy a politiky v oblasti energetickej účinnosti v EÚ 27 – ADEME 2009).

⁴ 7224/1/07 REV 1: Závery predsedníctva zo zasadnutia Európskej rady v Bruseli 8. – 9. marca 2007. Tento cieľ znamená úsporu primárnej energie (hrubá domáca spotreba mínus spotreba na neenergetické účely) vo výške 368 miliónov ton ekvivalentu ropy (Mtoe) do roku 2020 v porovnaní s prognózou spotreby v tomto roku vo výške 1842 Mtoe. Tento cieľ potvrdila Európska rada v júni 2010 (17. 6. 2010, č. EUCO 13/10).

⁵ KOM(2010) 639 v konečnom znení.

⁶ Tieto opatrenia sa prijali v rámci Akčného plánu pre energetickú účinnosť na rok 2006 [KOM(2006) 545 v konečnom znení], pričom pokroky na základe tohto plánu sú zhodnotené v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie SEK 2011 (275).

⁷ Podľa najnovších odhadov Komisie a pri zohľadnení opatrení na zvýšenie energetickej účinnosti prijatých do decembra 2009.

⁸ Závery Európskej rady z 4. 2. 2011, č. EUCO 2/11.

⁹ KOM(2011) 21.

činnosti do roku 2050 pre nízkouhlíkové hospodárstvo¹⁰ s cieľom zabezpečiť súdržnosť politik, posúdiť kompromisy medzi oblasťami politiky a využiť potenciálne synergie. Opatrenia energetickej účinnosti sa budú realizovať ako súčasť širšieho cieľa EÚ v oblasti energetickej účinnosti zahŕňajúceho účinné využívanie všetkých prírodných zdrojov a zabezpečujúceho vysoké štandardy ochrany životného prostredia.

Spoločný vplyv úplnej realizácie existujúcich a nových opatrení zmení náš každodenný život a má potenciál dosiahnuť finančné úspory až 1 000 EUR ročne na každú domácnosť¹¹. Zlepší sa konkurencieschopnosť európskeho priemyslu, vytvorí sa až 2 milióny pracovných miest¹² a ročný objem emisií skleníkových plynov sa zníži o 740 miliónov ton¹³.

Najväčší potenciál úspory energie predstavujú **budovy**. Tento plán sa zameriava na nástroje spustenia procesov renovácie verejných a súkromných budov a na zlepšenie energetickej účinnosti komponentov a zariadení, ktoré sa v nich používajú. Plán podporuje vzorovú úlohu verejného sektora, navrhuje urýchliť mieru modernizácie verejných budov stanovením záväzného cieľa a zaviesť kritériá energetickej účinnosti v oblasti spotreby verejných prostriedkov. V pláne sa takisto počíta s povinnosťami pre energetické podniky, aby sa umožnilo ich zákazníkom znižovať spotrebu energie.

Druhý najväčší potenciál úspory energie má oblasť **dopravy**. Tento aspekt bude riešiť nasledujúca biela kniha o doprave.

Otázky energetickej účinnosti v odvetví **priemyslu** sa budú riešiť prostredníctvom stanovenia požiadaviek energetickej účinnosti na priemyselné zariadenia, skvalitnením poskytovaním informácií pre malé a stredné podniky, ako aj prostredníctvom opatrení na zavedenie energetických auditov a systémov hospodárenia s energiou. Navrhuje sa aj zvýšenie účinnosti pri výrobe elektrickej energie a tepla, čím sa zabezpečí, aby plán zahŕňal opatrenia týkajúce sa energetickej účinnosti celého dodávateľského reťazca v oblasti energetiky.

Stanovenie **cieľov** energetickej účinnosti predstavuje efektívny spôsob aktivácie opatrení a vytvárania politických podnetov. V rámci procesu „Európa 2020“ sa uplatnením tzv. európskeho semestra vytvoril nový kontext správy a ďalšie nástroje pre EÚ na riadenie jej snáh o dosiahnutie energetickej účinnosti. Komisia preto navrhuje, aby sa k otázke stanovenia cieľov pristupovalo v dvoch krokoch. V prvej etape členské štáty momentálne stanovujú národné ciele a programy energetickej účinnosti. Tieto indikatívne ciele a jednotlivé snaženia členských štátov sa vyhodnotia s cieľom posúdiť pravdepodobnosť dosiahnutia celkového cieľa EÚ a rozsah, v ktorom opatrenia jednotlivých štátov spĺňajú spoločný cieľ. Komisia bude podporovať členské štáty pri vypracúvaní programov energetickej účinnosti, poskytne im nástroje a bude úzko monitorovať realizáciu programov prostredníctvom svojho revidovaného legislatívneho rámca a v novom rámci zabezpečenom procesom Európa 2020. V roku 2013 Komisia poskytne posúdenie získaných výsledkov a toho, či skombinované programy zabezpečia dosiahnutie európskeho 20 % cieľa. Ak sa v rámci preskúmania v roku 2013 zistí, že celkový cieľ EÚ sa pravdepodobne nedosiahne, Komisia v druhej etape navrhne právne záväzné národné ciele na rok 2020. Tak ako v prípade obnoviteľnej energie by bolo

¹⁰ KOM(2011) 112.

¹¹ KOM(2008) 772: Oznámenie Komisie: Energetická účinnosť: zabezpečenie 20 % cieľa.

¹² Odhady na základe údajov pre odvetvie stavebníctva. Pozri SEK(2011) 277: Posúdenie vplyvu plánu energetickej účinnosti.

¹³ SEK(2011) 277: Posúdenie vplyvu plánu energetickej účinnosti.

potom nevyhnutné zohľadniť východiská jednotlivých členských štátov, výkonnosť ich ekonomík a opatrenia prijaté v tejto oblasti.

Tento plán vznikol za príspevku Európskeho parlamentu, najmä jeho najnovšej iniciatívnej správy o energetickej účinnosti¹⁴, vďaka podpore mnohých zainteresovaných strán a skúsenostiam s akčným plánom energetickej účinnosti na rok 2006. Komisia odhaduje, že zavedené opatrenia v spojení s novými opatreniami, ktoré sa predkladajú v tomto pláne, by mali zabezpečiť kompletné dosiahnutie 20 % cieľa. Hlavnou zásadou tohto plánu je navrhnuť prísne záväzné opatrenia bez záväzných národných cieľov.

Úspech Únie pri realizácii tohto plánu bude závisieť od úzkej spolupráce medzi inštitúciami EÚ, členskými štátmi a všetkými zainteresovanými subjektmi. Komisia sa spolieha na účasť a angažovanosť všetkých subjektov zainteresovaných na tomto ambicióznom snažení.

2. VEREJNÝ SEKTOR: VEDENIE PRÍKLADOM

Verejné výdavky tvoria 17 %¹⁵ HDP EÚ. Štátom vlastnené alebo využívané budovy predstavujú približne 12 % plochy všetkých budov v EÚ¹⁶. Kľúčový význam má výraznejšie zameranie na energetickú účinnosť vo verejnom sektore, čo zahŕňa verejné obstarávanie, modernizáciu verejných budov a podporu vysokej účinnosti v mestách a komunitách. Verejný sektor môže vytvoriť nové trhy s energeticky účinnými technológiami, službami a obchodnými modelmi. Členské štáty musia reformovať subvencie podporujúce využívanie energie, napríklad ich preorientovať na zlepšovanie energetickej účinnosti, a riešiť energetickú chudobu.

• Energetická účinnosť vo verejných výdavkoch

Orientácia verejných zdrojov na energetickú účinnosť výrobkov, spôsobov dopravy, budov, prác a služieb napomáha znižovanie výdavkov verejných orgánov na energie a ponúka lepšie pomer ceny a kvality. Práca Komisie týkajúca sa verejného obstarávania pre lepšie životné prostredie tento aspekt podporila vytvorením kritérií obstarávania, ktoré zohľadňujú energetickú účinnosť¹⁷. Verejné orgány, ktoré sú predmetom smerníc EÚ o verejnom obstarávaní, sú navyše povinné zohľadňovať kritériá energetickej účinnosti pri obstarávaní vozidiel¹⁸ alebo kancelárskych zariadení¹⁹. Počnúc rokom 2019 to bude platiť aj pre nové budovy v tomto sektore, ktoré budú musieť dosiahnuť úroveň výkonnosti s „takmer nulovou

¹⁴ 2010/2107 (INI): Iniciatívna správa Európskeho parlamentu o revízii akčného plánu energetickej účinnosti.

¹⁵ Pozri poznámku pod čiarou 13.

¹⁶ Ecorys, Ecofys and BioIntelligence (2010): Štúdia na podporu posúdenia vplyvu akčného plánu energetickej účinnosti. Tento odhad sa opiera o predpoklad 5 m² verejných budov na obyvateľa, čo predstavuje celkovú plochu verejných budov (s výnimkou sociálneho bývania) v EÚ vo výške 2,5 mld. m². Celková plocha je 21 miliárd m².

¹⁷ KOM(2008) 400: Oznámenie Komisie: Verejné obstarávanie pre lepšie životné prostredie.

¹⁸ Smernica 2009/33/ES o podpore ekologických a energeticky úsporných vozidiel cestnej dopravy – pozri aj nedávno spustený portál ekologických vozidiel vytvorený s cieľom pomôcť verejným orgánom v uplatňovaní tejto smernice tým, že im, ako aj konečným užívateľom, poskytuje porovnávaciu analýzu nákladov na existujúce vozidlá počas ich životného cyklu (<http://www.cleanvehicle.eu/>).

¹⁹ Na základe európskeho programu Energy Star, ktorý zaväzuje ústredné vládne orgány členských štátov a inštitúcie EÚ obstarávať zariadenie, ktoré je minimálne na tej úrovni účinnosti, ako predpisuje Energy Star [(ES) 106/2008].

spotrebou energie²⁰. Na realizáciu tohto prístupu v širšom meradle Komisia navrhuje, aby verejné orgány systematicky uplatňovali vysoké štandardy energetickej účinnosti pri obstarávaní tovarov (napr. zariadenia IKT), služieb (napr. energia) a prác (napr. modernizácia budov).

- **Renovácia verejných budov**

Verejné orgány by mali byť vzorom pri adaptovaní svojich budov na vysoké úrovne energetickej hospodárnosti. Na dosiahnutie tohto výsledku by bolo vhodné, aby verejné orgány aspoň zdvojnásobili súčasnú mieru obnovy budov. Komisia preto predloží právny nástroj²¹, podľa ustanovení ktorého verejné orgány budú povinné každý rok modernizovať minimálne 3 % svojich budov (podľa plochy), čo je takmer dvojnásobok v súčasnosti prevládajúcej úrovne, pokiaľ ide o európsky stavebný fond²². Každá modernizácia by mala budovu dostať na úroveň najlepších 10 % v rámci stavebného fondu príslušného štátu. Ak si verejné orgány prenajímajú alebo kupujú budovy, mali by mať vždy najlepšiu dostupnú triedu energetickej hospodárnosti.

- **Obstarávanie na základe energetickej hospodárnosti**

Obstarávanie na základe energetickej hospodárnosti je dôležitým nástrojom v oblasti modernizácie budov. V rámci tejto formy obstarávania založenej na energetickej hospodárnosti sa peňažné úspory z nižších účtov za energiu a prevádzkových nákladov, ktoré sú výsledkom opatrení na zvýšenie energetickej účinnosti, použijú na pokrytie časti alebo celých investičných nákladov na tieto opatrenia. Tento model sa overoval a ukázal sa ako nákladovo účinný v niekoľkých členských štátoch²³. Obstarávanie na základe energetickej hospodárnosti má význam pre spustenie modernizácie verejných budov a zvyšovanie úrovne energetickej účinnosti verejnej infraštruktúry, akou je napríklad verejné osvetlenie²⁴. Zavádzanie obstarávania na základe energetickej hospodárnosti však v mnohých členských štátoch naráža na nejednoznačný právny rámec a nedostatok spoľahlivých údajov o spotrebe, na základe ktorých by sa dali stanoviť referenčné hodnoty, v porovnaní s ktorými sa hospodárnosť meria. Komisia predloží legislatívne návrhy na odstránenie týchto problémov v roku 2011.

- **Zavádzanie energetickej účinnosti do praxe**

Viac ako dvetisíc miest sa v rámci tzv. Dohovoru starostov²⁵ podporovaného EÚ prihlásilo k implementácii opatrení pre udržateľnú energiu. Dohovor predstavuje formálny záväzok signatárov znížiť na svojom území emisie CO₂ o viac ako 20 % do roku 2020 prostredníctvom

²⁰ Smernica 2010/31/ES o energetickej hospodárnosti budov.

²¹ Tento právny nástroj, podobne ako ďalšie záväzné opatrenia v tomto pláne, bude predmetom dôsledného posúdenia vplyvu. To bude zahŕňať hĺbkovú analýzu navrhovanej ročnej miery modernizácie a overenie najlepšej metódy jej zavedenia, ako aj mechanizmus monitorovania.

²² Tento údaj sa uplatňuje na úrovni členských štátov. Momentálna miera modernizácie je medzi 1,2 % a 1,5 % ročne v EÚ 27. Vyššia hodnota tohto rozpätia odráža mieru renovácie budov s plochou nad 1000 m², čo je prípad väčšiny verejných budov a zároveň vysvetlením, prečo dvojnásobok súčasnej miery predstavuje 3 %. Pozri poznámku pod čiarou 13 a SEK(2008) 2865:

²³ Okrem iného v Dánsku, Francúzsku a Nemecku.

²⁴ V roku 2005 dosiahla spotreba elektrickej energie verejným osvetlením 36 TWh.

²⁵ Pozri http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/docs/ia_2009/sec_2009_0324_en.pdf.

Proces dohovoru sa spustil v januári 2008 a mestá a regióny začali k dohovoru pristupovať v októbri 2008 po finalizácii znenia dohovoru. Pozri http://www.eumayors.eu/home_en.htm.

opatrení pre udržateľnú energiu. Konkrétnym vyústením dohovoru sú akčné plány pre udržateľnú energiu vytvorené v súlade s metodikou Dohovoru a formálne schválené mestskými resp. regionálnymi zastupiteľstvami. Prínosy sa neobmedzujú iba na úspory energie: modernizácia budov, mestská mobilita a obnova miest sú hospodárske činnosti náročné na zamestnanosť a vytvorené pracovné miesta majú zvyčajne charakter kvalifikovaných, sú stabilné a nepodliehajú presunom.

Komisia bude naďalej podporovať lokálny prístup k energetickej účinnosti v rámci Dohovoru starostov a podnecovať partnerstvá s väčším počtom podobne zmýšľajúcich miest vrátane miest z krajín mimo EÚ. V roku 2011 spustí aj novú iniciatívu „Inteligentné mestá a inteligentné komunity“ s cieľom vytvoriť európsky rámec pre excelentnosť inovačných nízkouhlíkových a účinných energetických riešení na úrovni miest. Táto iniciatíva sa bude zameriavať na urýchlené pretvorenie výsledkov výskumu do reálnych, praktických inovácií vo vybraných mestách a komunitách. Touto iniciatívou sa najmä podporia demonštračné projekty veľkého rozsahu vrátane akcií v oblastiestskej mobility, ekologickej infraštruktúry²⁶ a využívania informačných a komunikačných technológií.

3. PRÍPRAVA CESTY PRE BUDOVY S NÍZKOU SPOTREBOU ENERGIE

Takmer 40 %²⁷ konečnej spotreby energie pripadá na domy, verejné a súkromné kancelárske priestory, obchodné priestory a ďalšie budovy. Ako vyplýva z tohto obrázku, v obytných domoch dve tretiny spotreby energie pripadá na vykurovanie priestorov.

Obrázok: Spotreba energie v domácnostiach v EÚ 27 (v %)

²⁶ „Ekologická“ infraštruktúra zahŕňa použitie stromov a rastlín na znižovanie teploty v mestách, čím sa znižujú potreby energie na chladenie, a predstavuje prispôbenie sa zmene klímy. Môže takisto zmierniť riziko záplav a zvýšiť kvalitu vôd, ovzdušia a ekosystému. KOM(2009) 147 v konečnom znení, s. 5, KOM(2011) 17 v konečnom znení, s. 8.

²⁷ V roku 2008. Pozri Eurostat, Energetické, dopravné a environmentálne ukazovatele, vydanie 2010.

Veľký potenciál úspory energie ostáva naďalej neodkrytý. Existujú techniky zníženia spotreby existujúcich budov o polovicu alebo tri štvrtiny²⁸, ako aj zníženia spotreby energie bežnými zariadeniami o polovicu. Miera modernizácie budov je však príliš nízka, a pomalé je aj zavádzanie najúčinnějších zariadení. Je potrebné prekonať prekážky pre energeticky účinné budovy.

- **Riešenie využívania tepla v budovách**

V nasledujúcich rokoch bude najdôležitejšie vyriešiť spotrebu tepla v budovách. Komisia bude ďalej skúmať dostupné riešenia vrátane možnosti podpory používania diaľkového vykurovania v kontexte integrovaného urbanistického plánovania. Komisia vyzýva členské štáty, aby zriadili podporné systémy pre budovy súkromného sektora.

- **Právne prekážky**

Významnou prekážkou sú tzv. delené stimuly pri zvyšovaní energetickej hospodárnosti. Tento pojem opisuje bežnú situáciu, keď vlastníci a nájomníci nie sú ochotní platiť za zlepšenie energetickej účinnosti prenajatej nehnuteľnosti, pretože si delia výhody. Niekoľko členských štátov pripravilo právne ustanovenia, ktoré vymedzujú sumu, ktorú môžu investori získať spať od nájomníkov. Kľúčovú úlohu pri riešení tohto problému vo verejných a komerčných budovách môžu zohrávať poskytovatelia energetických služieb (ESCO). Komisia predloží legislatívne ustanovenia, v ktorých bude od členských štátov vyžadovať, aby v súlade s vnútroštátnymi majetkovými právnymi predpismi zaviedli opatrenia na riešenie tohto problému.

- **Odborná príprava**

Riešenia spojené so zvýšením energetickej hospodárnosti budov sú často technicky náročné. Neexistuje dostatok vhodných školení pre architektov, inžinierov, audítorov, remeselníkov, technikov a montérov, najmä pre tých, ktorí sú zapojení do modernizácie. V súčasnosti je k dispozícii asi 1,1 milióna kvalifikovaných pracovníkov, pričom podľa odhadov v roku 2015 bude potrebných 2,5 milióna²⁹. Komisia preto spúšťa iniciatívu „Budovanie zručností: udržateľná pracovná sila v stavebníctve“ na podporu členských štátov pri posudzovaní potrieb odborného vzdelávania v stavebníctve, príprave stratégií ich naplňania a podpore efektívnych schém odborného vzdelávania. Výsledkom môžu byť odporúčania na certifikáciu, kvalifikáciu alebo odborné vzdelávanie remeselných pracovníkov. Komisia bude takisto spolupracovať s členskými štátmi pri prispôbovaní ich osnôv odborného vzdelávania a univerzitných osnôv, aby zohľadňovali nové potreby kvalifikácie (v súlade s európskym kvalifikačným rámcom). V rámci hlavnej iniciatívy Komisie s názvom „Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta“³⁰ sa požaduje, aby dostupné zručnosti odrážali potreby pracovného trhu. Prechod na energeticky účinné technológie si vyžaduje nové zručnosti,

²⁸ Príklady modernizácie v programe EÚ pre ekologické budovy dokazujú nákladovo efektívne zníženie spotreby až o 80 %.

²⁹ Ex-ante vyhodnotenie iniciatívy odbornej prípravy a kvalifikácie pracovníkov v stavebníctve v oblasti energetickej účinnosti a obnoviteľnej energie v rámci programu Inteligentná energia – Európa. Pozri Ecorys, Ecofys and BioIntelligence (2010): Štúdia na podporu posúdenia vplyvu akčného plánu energetickej účinnosti, s. 34.

³⁰ KOM(2010) 682 v konečnom znení.

odborné vzdelávanie a odbornú prípravu v stavebníctve a ďalších odvetviach, ktoré budú zohľadňovať potreby životného prostredia.

- **Poskytovatelia energetických služieb (ESCO) ako katalyzátory renovácií**

Poskytovatelia energetických služieb zabezpečujú zlepšovanie úrovne účinnosti, prijímajú finančné riziko tým, že kryjú alebo pomáhajú financovať prvotné investičné náklady a refinancujú ich z dosiahnutých úspor. Môžu pomôcť verejným orgánom modernizovať budovy tým, že ich zoskupia do väčších projektov v rámci zmlúv o energetickej hospodárnosti. Z analýz vyplýva, že rozvoj trhu energetických služieb v Európe nedosahuje svoj plný potenciál³¹. Potenciálni klienti v súkromnom a verejnom sektore často majú pochybnosti o kvalite ponúkaných služieb alebo im chýbajú systematické informácie o dostupných službách ESCO. S cieľom odstrániť tieto prekážky a zvýšiť transparentnosť trhu ESCO Komisia navrhne, aby členské štáty poskytovali prehľady trhu, zoznamy³² akreditovaných poskytovateľov energetických služieb a vzorové zmluvy. Európske odborné centrum pre verejno-súkromné partnerstvá (EPEC) môže takisto poskytovať užitočné informácie. V tomto kontexte sa dôraz bude klásť to, aby sa modernizácia budovy uskutočňovala komplexným spôsobom (t. j. úplná renovácia) s cieľom zabrániť opakovanému porušeniu budov.

Aby ESCO mohli plniť svoje úlohy, potrebujú mať prístup k finančným zdrojom. Inovované financovanie s vysokou mierou pákového efektu na vnútroštátnej a európskej úrovni by bolo vhodnou cestou na urýchlenie rozvoja tohto trhu, napríklad rozšírením prístupu k projektovému financovaniu prostredníctvom nástrojov, ktoré môžu zahŕňať poskytovanie likvidity a záruk, úverové linky a revolvingové fondy.

4. ENERGETICKÁ ÚČINNOSŤ PRE KONKURENCIESCHOPNÝ EURÓPSKY PRIEMYSEL

- **Účinná výroba tepla a elektrickej energie**

Približne 30 % spotreby primárnej energie v EÚ pripadá na energetické odvetvie, najmä pri premene energie na elektrickú energiu a teplo, ako aj pri ich distribúcii. Je potrebné vybudovať nové výrobné kapacity a infraštruktúry, ktoré nahradia starnúce zariadenia a pokryjú dopyt³³. Je dôležité zabezpečiť, aby sa pritom zohľadnila energetická účinnosť a aby nové výrobné kapacity predstavovali najlepšiu dostupnú technológiu (BAT). Tomu napomôže schéma obchodovania s emisiami³⁴ ako aj nová smernica o priemyselných emisiách³⁵. Komisia bude monitorovať rozsah, v ktorom tieto opatrenia vedú k zlepšeniu účinnosti nových výrobných zariadení. S ohľadom na tieto výsledky a na potrebu dosiahnuť vyššiu

³¹ V EÚ funguje odhadom 700 až 1040 poskytovateľov energetických služieb, čo predstavuje trhovú objem 6,7 až 8,5 miliardy EUR. Trhový potenciál sa odhaduje na 25 miliárd EUR. Pozri Bertoldi, Marino, Rezessy, Boza-Kiss (2010): Trh poskytovateľov energetických služieb v Európe – JRC.

³² Takéto zoznamy sa môžu pripraviť na vnútroštátnej úrovni a môže sa do nich zapísať akýkoľvek druh poskytovateľa energetických služieb. Slúžili by iba na informačné účely. Za predpokladu, že podmienkou zaradenia do zoznamu by nebola akreditácia ani kvalifikácia, zabezpečilo by sa, aby tieto zoznamy nemali nepriaznivé účinky ako napríklad uzavretie trhu služieb. Dobrovoľné preukazovanie pečatí kvality a referencií by bol ďalší spôsob, ako zvýšiť dôveru v kvalitu ponúkaných služieb.

³³ KOM(2010) 677/4: Oznámenie Komisie: Priority energetickej infraštruktúry na rok 2020 a ďalšie – Konceptia integrovanej európskej energetickej siete.

³⁴ Smernica 2003/87/ES v znení zmien a doplnení.

³⁵ Smernica 2010/75/EÚ.

účinnosť zo stredno- a dlhodobého hľadiska Komisia zváži zavedenie právnych ustanovení, ktorými sa od členských štátov bude požadovať, aby zaviedli pri schvaľovaní novej kapacity ako povinnú podmienku dosiahnutie úrovni BAT, ktoré sa uplatňujú na nové inštalácie, a pri aktualizácii povolení zabezpečenie modernizácie existujúcich inštalácií na úrovne BAT, ktoré sa uplatňujú na existujúce výrobné kapacity.

Ďalšou významnou úlohou Komisie bude skúmať spôsoby účinného využitia odpadového tepla z procesov výroby elektrickej energie a priemyselných procesov, keďže potenciál úspory nevyužitej energie nie je ani zďaleka vyčerpaný a tieto úspory by mohli pokryť značnú časť potreby termálnej energie v Európe, napr. na vykurovanie a chladenie, podporiť lokálne zdroje a v mnohých prípadoch by mohli nahradiť dovážanú energiu. Využitie tohto potenciálu si vyžaduje integrovaný, prierezový prístup, ktorý zohľadňuje súčasné potreby tepelnej energie napr. v budovách a podnikoch, úlohu miestnych a regionálnych orgánov pri plánovaní a realizovaní energeticky účinných a ekologických stratégií vrátane rozvoja účinných infraštruktúr a synergie s komerčnými riešeniami na účely lacných, čistých a vyhovujúcich služieb dodávky tepelnej energie s použitím rekuperovaného odpadového tepla.

Širšie používanie (vysoko účinnej) kogenerácie, vrátane výroby tepla a elektrickej energie zo zariadení na úpravu komunálneho odpadu, ako aj využívanie diaľkového vykurovania a chladenia môže významne prispieť k energetickej účinnosti. Komisia preto navrhne, aby tam, kde existuje dostatočný potenciál dopytu, napríklad na miestach s vhodnou koncentráciou neďalekých budov alebo priemyselných zariadení, bolo možné povoliť novú výrobu tepelnej energie len pod podmienkou, že bude skombinované so systémami umožňujúcimi využitie tepla, tzv. systémami kombinovanej výroby tepla a energetickej energie (CHP)³⁶, a že systémy diaľkového vykurovania budú čo najčastejšie skombinované s výrobou elektrickej energie. S cieľom zvýšiť úspory energie v rámci systémov CHP Komisia takisto navrhuje, aby prevádzkovatelia distribučných sústav poskytovali prioritný prístup pre elektrickú energiu vyrobenú z CHP, a navrhne sprísniť povinnosti prevádzkovateľov prenosových sústav v oblasti prístupu a dispečingu tejto elektrickej energie.

- **Energetická účinnosť elektrických a plynárenských sietí**

Komisia posilní základňu pre vnútroštátne sieťové regulačné orgány, aby mohli zohľadňovať energetickú účinnosť vo svojich rozhodnutiach a pri monitorovaní riadenia a prevádzky plynárenských a elektrických sietí a trhov vrátane zohľadňovania priorit v oblasti účinnosti, pokiaľ ide o sieťové predpisy a tarify, ako aj sieťové a technické kódexy.

- **Energetická účinnosť ako odvetvie podnikania**

Predpokladom energetickej účinnej Európy je vytvorenie hodnoty úspor energie prostredníctvom trhových mechanizmov. Preto sú potrebné nástroje na finančné ohodnotenie úspor energie a prepojenie ziskov energetických podnikov (dodávateľov alebo distribútorov) s energetickou účinnosťou namiesto s objemom dodanej energie. Niektoré členské štáty³⁷ už vytvorili systém vnútroštátnych povinností úspor energie pre energetický priemysel s dobrými výsledkami: dosiahli sa úspory až 6 % konečnej spotreby energie³⁸. V týchto systémoch sa od

³⁶ Smernica 2004/8/ES o podpore kogenerácie založenej na dopyte po využiteľnom teple na vnútornom trhu s energiou, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 92/42/EHS.

³⁷ Napríklad v Spojenom kráľovstve, Taliansku, Francúzsku a Dánsku, ako aj v regióne Flámsko.

³⁸ Ecorys, Ecofys a BioIntelligence (2010): Štúdiá na podporu posúdenia vplyvu akčného plánu energetickej účinnosti.

energetických podnikov vyžaduje, aby dosahovali pevne stanovené úspory energie na základe realizácie projektov na zlepšenie energetickej účinnosti svojich zákazníkov (domácnosti, podniky, mestá a obce alebo bytové družstvá) alebo v iných odvetviach, ako je výroba alebo preprava energie. Ako alternatívu k vlastnému dosahovaniu úspory niektoré systémy podnikom umožňujú kúpiť si úspory energie od subjektov, napr. od poskytovateľov energetických služieb (ESCO). Povinnosti dosahovať úspory energie motivujú dodávateľov zmeniť svoje obchodné modely a prejsť od maloobchodných energetických komodít k ponúkaniu energetických služieb.

Komisia navrhne, aby všetky členské štáty zriadili vnútroštátne schémy povinných úspor energie prispôbené na svoje podmienky. Ich vplyvom by sa v závislosti od rozsahu a prísnosti požiadaviek mohli v roku 2020³⁹ dosiahnuť úspory vo výške až do 100 miliónov ton ekvivalentu ropy (Mtoe).

- **Zvýšenie konkurencieschopnosti európskeho výrobného priemyslu**

Približne 20 %⁴⁰ spotreby primárnej energie v EÚ pripadá na priemysel. Je to odvetvie, v ktorom sa dosiahol najväčší pokrok v oblasti energetickej účinnosti (zlepšenie energetickej náročnosti o 30 % za 20 rokov). Nadalej však existujú hodnotné príležitosti na úsporu energie. Schéma obchodovania s emisiami a smernica o zdaňovaní energetických výrobkov (vrátane jej plánovanej reformy)⁴¹ by mali podnietiť využitie niektorých z týchto príležitostí. Okrem toho by sa mali odstrániť aj prekážky, ako sú nedostatok informácií, chýbajúci prístup ku kapitálu a krátkodobé tlaky obchodného prostredia. Odstránením týchto prekážok by sa znížili účty za energiu a zlepšila konkurencieschopnosť. V čase rastúceho svetového nedostatku zdrojov energie je možné odbornosť v oblasti procesov energetickej účinnosti, technológií⁴² a služieb premeniť na nový vývozný artikel, čo by európskemu priemyselnému odvetviu poskytlo konkurenčné výhody.

Tieto prekážky stojace v ceste investíciám do energetickej účinných technológií najviac pociťujú **malé a stredné podniky (SME)**⁴³. Komisia preto podporí členské štáty, aby im poskytovali informácie (napríklad o legislatívnych požiadavkách, kritériách pre udelenie subvencií na modernizáciu strojového vybavenia, o dostupnosti odborného vzdelávania v oblasti hospodárenia s energiou a o odborníkoch v oblasti energetiky) a vyvinie primerané stimuly⁴⁴ (napríklad daňové úľavy, financovanie investícií do energetickej účinnosti alebo finančná podpora pre energetické audity). V spojení s príslušnými priemyselnými združeniami Komisia podporí výmenu najlepších postupov v oblasti energetickej účinnosti a projekty zamerané na tvorbu kapacít týkajúcich sa hospodárenia s energiou v mikropodnikoch a malých spoločnostiach. Podporí rozvoj nástrojov, ktoré SME môžu použiť na porovnanie svojej spotreby energie s porovnateľnými spoločnosťami.

Komisia navrhne, aby pravidelné energetické audity boli pre veľké **spoločnosti** povinné. Odporučí, aby členské štáty vytvorili stimuly pre spoločnosti na zavedenie systémov

³⁹ SEK (2011) 277: Posúdenie vplyvu plánu energetickej účinnosti.

⁴⁰ V roku 2008. Pozri Eurostat, Energetické, dopravné a environmentálne ukazovatele, vydanie 2010.

⁴¹ Smernica 2003/96/ES.

⁴² Pozri oznámenie Komisie „ELECTRA“ KOM(2009) 594, v konečnom znení.

⁴³ Eurochambres - asociácia európskych priemyselných a obchodných komôr (2010): Energetická účinnosť v SME: Aspekty úspechu a prekážky.

⁴⁴ Komisia upozorňuje, že ak podporné opatrenia zahŕňajú štátnu pomoc, členské štáty musia rešpektovať pravidlá štátnej pomoci uvedené v článku 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

hospodárenia s energiou (napríklad spôsobom stanoveným v norme EN 16001) ako systematický rámec racionálneho používania energie⁴⁵.

Opierajúc sa o úspech opatrení ekodizajnu ako účinného nástroja stimulácie inovácie v energeticky účinných európskych technológiách Komisia skúma, či a ktoré **požiadavky (ekodizajnu) na energetickú hospodárnosť** by boli vhodné pre štandardné priemyselné zariadenia, ako sú priemyselné motory, veľké čerpadlá, zariadenia na kompresiu vzduchu, sušenie, tavenie, odlievanie a destilácia či pece.

Komisia bude pokračovať v práci s priemyslom vrátane energeticky náročných odvetví⁴⁶ a odvetvia IKT⁴⁷, ktoré má kľúčový potenciál stať sa prostriedkom dosiahnutia zlepšení v ostatných odvetviach, a podporí dobrovoľné dohody o realizácii postupov a systémov v oblasti energetickej účinnosti. Tieto dohody by sa mali opierať o jasné ciele, metodiky, schémy merania a monitorovania, najmä prostredníctvom požiadaviek na ekodizajn, pričom môžu zahŕňať aj šírenie dobrých postupov.

- **Výskum a inovácie ako katalyzátor nákladovo efektívnych energeticky účinných technológií v priemysle**

Na podporu technologickej inovácie Komisia bude pokračovať v **podpore vývoja, skúšania a zavádzania nových energeticky účinných technológií**, napr. prostredníctvom strategického plánu pre energetické technológie⁴⁸ (plán SET) s cieľom znížiť náklady a zlepšiť hospodárnosť energeticky účinných technológií, a tak vytvoriť nové riešenia a uľahčiť ich príchod na trh vo veľkom rozsahu. Toto pomôže EÚ stať sa energeticky účinnejšou a otvoriť nové trhy pre priemyselné odvetvia EÚ.

5. VHODNÁ VNÚTROŠTÁTNA A EURÓPSKA FINANČNÁ PODPORA

Mnoho investícií do energetickej účinnosti má rýchlu návratnosť, ale tieto investície sa nerealizujú z dôvodu trhových a regulačných prekážok. Trhové stimuly a cenové signály sa preto musia zintenzívniť zavádzaním energetických a uhlíkových daní, ako aj zavádzaním povinných úspor energie pre energetické podniky na vnútroštátnej úrovni (pozri kapitolu 4). Tieto opatrenia by mali dopĺňať mechanizmy zvýšenia dostupnosti vhodných finančných produktov. Keďže investičné náklady predstavujú významnú finančnú prekážku zabráňujúcu používaniu energeticky účinných technológií, dostupnosť financovania zohráva dôležitú úlohu pri urýchlňovaní investícií.

Doplňajúc vnútroštátne programy financovania, EÚ v súčasnosti môže podporovať energetickú účinnosť prostredníctvom:

- **politiky súdržnosti:** Na obdobie 2007 až 2013 je z kohéznych fondov plánovaná podpora vo výške približne 4,4 miliardy EUR pre investície týkajúce sa energetickej účinnosti,

⁴⁵ Prípadne aj hospodárenie s energiou ako neoddeliteľná súčasť celkového systému environmentálneho manažmentu.

⁴⁶ Tento prístup sa bude zameriavať na (1) výrobky, (2) systémy s pohonom (napr. elektrický motor, pohon s premenlivými obrátkami, riadiace zariadenie a čerpadlá) a (3) inštalácie (napr. audity inštalácií).

⁴⁷ Odvetvie IKT bolo vyzvané, aby vyvinulo a prijalo spoločné metodiky merania svojej energetickej hospodárnosti a emisií skleníkových plynov, ako aj harmonizovaný spôsob kvantifikácie svojho potenciálu dosahovania [KOM(2010) 245], Digitálna agenda pre Európu).

⁴⁸ http://ec.europa.eu/energy/technology/set_plan/set_plan_en.htm.

kogenerácie a hospodárenia s energiou. Realizovali sa dve hlavné zmeny⁴⁹, aby sa lepšie zohľadnili potreby energetickej účinnosti. Zatiaľ čo v rámci regionálnej politiky sa tradične financujú investície do energetickej účinnosti iba vo verejných a komerčných budovách, teraz je možné využiť tieto prostriedky v bytovom sektore vo všetkých členských štátoch. Takisto aj využitie nástrojov finančného inžinierstva sa rozšírilo na energetickú účinnosť v budovách. V spolupráci so zodpovednými manažérmi programov Komisia bude hľadať spôsoby zlepšenia využívania dostupných zdrojov pre skvalitnenie energetickej účinnosti.

- **Program „Inteligentná energia – Európa“ (2007 – 2013):** tento program s rozpočtom 730 miliónov EUR podporuje projekty na prekonanie zlyhaní trhu vrátane činností na urýchlenie modernizácie stavebného fondu. Jedným z jeho najnovších nástrojov je ELENA (Európsky nástroj miestnej pomoci v oblasti energie). Tento nástroj poskytuje granty miestnym a regionálnym orgánom na úhradu nákladov technickej pomoci pri vývoji udržateľných energetických investícií prijateľných pre banky. Pôvodný nástroj realizovala Európska investičná banka, pričom dva ďalšie nástroje sa plánujú na rok 2011⁵⁰. Len za niečo viac ako rok prevádzky bolo schválených desať projektov ELENA, ktoré konečným prijímateľom poskytujú približne 18 miliónov EUR v grantoch s cieľom mobilizovať počas troch rokov trvania investície vo výške asi 1,5 miliardy EUR
- **Sprostredkované financovanie:** Úverové linky od medzinárodných finančných inštitúcií (IFI) a ostatných bánk z verejného sektora poskytli dôležitý zdroj financovania projektov energetickej účinnosti prostredníctvom sprostredkovaného financovania miestnymi bankami. Financovanie EÚ sa často využíva na zabezpečovanie technickej pomoci, či už zúčastnenej banke na účely tvorby kapacít alebo na opatrenia ako energetické audity pre konečných prijímateľov.
- **Program hospodárskej obnovy Európy:** Týmto programom sa financuje verejno-súkromné partnerstvo „Energeticky účinné budovy“, pričom sa poskytuje 1 miliarda EUR na výskumné metódy a technológie s cieľom znížiť spotrebu energie v nových a renovovaných budovách. Komisia okrem toho momentálne spolupracuje s Európskou investičnou bankou na zriadení vyhradeného investičného fondu s využitím nevyčerpaných financií z tohto programu na podporu projektov energetickej účinnosti a obnoviteľných energií. Tento fond sa spustí koncom roka 2011.
- **Rámcový program pre výskum, technologický rozvoj a demonštračné činnosti (2007 – 2013):** Tento program podporuje výskum a inovácie v oblasti energetickej účinnosti ako prierezové opatrenie prechádzajúce programom spolupráce a jeho výsledkom je doteraz viac ako 200 projektov financovaných z príspevkov EÚ vo výške 1 miliardy EUR.

V procese prípravy nasledujúceho viacročného finančného rámca Komisia preveruje výsledky dosiahnuté podpornými programami EÚ a ich pridanú hodnotu pre Európu. Komisia bude analyzovať priestor pre zlepšenie existujúcich finančných mechanizmov EÚ, ako aj ďalšie možnosti, ako podnietiť investície do energetickej účinnosti v rozsahu nevyhnutnom na dosiahnutie cieľov EÚ 2020 v oblasti energetiky a klímy.

⁴⁹ Nariadenie (ES) č. 397/2009 a nariadenie (EÚ) č. 832/2010.

⁵⁰ Realizovať ich budú Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) a Rada Európskej rozvojovej banky (CEB).

6. ÚSPORY PRE SPOTREBITEĽOV

Zvýšenie energetickej hospodárnosti zariadení používaných spotrebiteľmi, ako sú spotrebiče a inteligentné merače, by malo zohrávať väčšiu úlohu pri monitorovaní alebo optimalizovaní ich spotreby energie, čím sa umožnia prípadné úspory nákladov. Komisia na tieto účely zabezpečí, aby sa pri technickej práci v oblasti označovania, informácií o úspore energie, meraní a využívaní IKT riadnym spôsobom zohľadnili záujmy spotrebiteľov. Komisia preto bude skúmať spotrebiteľské správanie a nákupné postoje a predbežne overovať reakcie spotrebiteľov na alternatívne politické riešenia s cieľom určiť tie, ktoré môžu priniesť želané zmeny v ich správaní. V rannej fáze tohto procesu bude takisto viesť konzultácie so spotrebiteľskými organizáciami. Spotrebiteľia potrebujú jasné, presné a aktuálne informácie o svojej spotrebe energie, čo je momentálne veľmi zriedkavý jav. Napríklad iba 47 % spotrebiteľov v súčasnosti vie, koľko energie spotrebujú⁵¹. Potrebujú takisto dôveryhodné poradenstvo o nákladoch a prínosoch investícií k energetickej účinnosti. Komisia sa všetkými týmito aspektmi bude zaoberať pri revízii legislatívneho rámca v oblasti politiky energetickej účinnosti.

• Podpora energetickej účinných a hospodárnych spotrebičov

Zlepšovanie hospodárnosti budov a výrobkov používaných na ich ohrievanie, ochladzovanie, ventiláciu a osvetlenie je jedným z najhmataateľnejších spôsobov, ktorým rozpočty domácností môžu pocítiť prínosy politiky energetickej účinnosti. Zavedené normy na účinnosť ekodizajnu a označovanie domácich spotrebičov energetickými štítkami⁵² priniesli významné úspory energie pre spotrebiteľov, ako aj podnikateľské možnosti pre európskych výrobcov kvalitných tovarov. V rámci súčasného pracovného plánu v oblasti ekodizajnu⁵³ bude Komisia pokračovať v tomto prístupe a stanovovať prísnejšie normy spotreby pre vykurovacie kotly, ohrievače vody, počítače, klimatizácie, sušičky, čerpadlá, vysávače a ďalšie druhy osvetlenia. Predloží aj nový pracovný plán na roky 2012 – 2014.

Energetické štítky predstavujú podstatný sprievodný aspekt tohto prístupu. Najúčinnnejšie sú vtedy, keď ich východiskom je spôsob, akým si spotrebiteľia vyberajú produkty. Komisia spustí prieskum spotrebiteľského chápania energetických štítkov. Tak bude možné lepšie zohľadniť záujmy spotrebiteľov (napr. v závislosti od vnímania rôznych štítkov a vplyvu marketingu) v ďalších opatreniach v oblasti energetického označovania a tiež podporiť dialóg so spotrebiteľskými organizáciami.

V súčasnosti viac ako 40 % okien v EÚ má iba jednoduché zasklenie, pričom ďalších 40 % okien disponuje skorým nepotiahnutým dvojitém zasklením⁵⁴. Komisia bude pracovať na tom, aby trhu uľahčila zavádzanie účinnejších stavebných prvkov, napríklad uplatnením požiadaviek na ekodizajn alebo energetické označovanie na okná.

Vo svojej budúcej práci v oblasti ekodizajnu a energetického označovania Komisia prípadne preskúma možnosť, aby sa tieto aspekty vzťahovali na systémy, ako aj na jednotlivé výrobky. S cieľom posilniť účinnosť týchto opatrení Komisia bude pokračovať v analyzovaní

⁵¹ SEK(2010) 1409 v konečnom znení: fungovanie maloobchodných trhov s elektrickou energiou pre spotrebiteľov v Európskej únii.

⁵² Chladničky, mrazničky, televízne prijímače, umývačky riadu, práčky, ventilátory, niektoré druhy osvetlenia a digitálne dekódery.

⁵³ KOM(2008) 660 v konečnom znení: Vytvorenie pracovného plánu na roky 2009 – 2011 podľa smernice o ekodizajne.

⁵⁴ Odhady vypracované TNO pre združenie Glass for Europe.

energetického vplyvu výrobkov počas ich životnosti. Posilní dohľad nad trhom, aby sa zabezpečilo riadne uplatňovanie požiadaviek na výrobky a podporí opatrenia na pomoc spotrebiteľom, montérom a maloobchodníkom pri čo najlepšom využití energetických štítkov.

- **Vybavenie spotrebiteľov novou technológiou**

V rámci súčasnej legislatívy EÚ⁵⁵ by koneční spotrebiteľia už mali byť často informovaní o svojej spotrebe energie v čase používania, aby im to prostredníctvom individuálnych meračov umožnilo regulovať spotrebu všetkých významných druhov energie: elektrickej energie, plynu, vykurovania a chladenia a teplej vody. Informácie o cenách a nákladoch na energiu by mali dostávať aj prostredníctvom svojich účtov a zmlúv. Tieto informácie by mali byť podané spôsobom, ktorý im umožní zlepšiť ich energetickú účinnosť, napríklad by sa mali vzťahovať na referenčné hodnoty alebo dostupné energeticky účinné riešenia.

Tieto spotrebiteľské práva sa musia ešte riadnym spôsobom zaviesť do praxe. Poskytované informácie musia byť lepšie zamerané na potreby spotrebiteľov. Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi na zabezpečení úplnej realizácie týchto ako aj ďalších ustanovení európskych právnych predpisov v oblasti energetickej účinnosti.

V budúcich rokoch sa zavedením európskej „inteligentnej siete“ realizuje významná zmena, pokiaľ ide o rozsah zhromažďovania a oznamovania informácií o dodávke energií a jej spotrebe. Tieto informácie umožnia spotrebiteľom šetriť energiu. Členské štáty sú povinné zaviesť do roku 2020 inteligentné merače elektrickej energie aspoň pre 80 % konečných spotrebiteľov za predpokladu, že je to podložené priaznivou analýzou nákladov a výnosov⁵⁶. Je dôležité zabezpečiť, aby sa inteligentné riešenia vyvíjali aj v ostatných sieťach, ako sú napríklad teplovodné, chladiarenské a plynárenské siete⁵⁷, a aby všetky tieto inteligentné siete prispeli k vybudovaniu funkčného interoperabilného trhu služieb energetickej účinnosti. Inteligentné siete a inteligentné merače budú slúžiť ako opora pre inteligentné spotrebiče, čím sa prispeje k úspore energie získanej kúpou energeticky účinnejších spotrebičov. Nové služby vzniknú v oblasti vývoja inteligentných sietí, čo umožní ESCO a poskytovateľom IKT ponúkať spotrebiteľom služby pravidelného a častého sledovania ich spotreby energie (prostredníctvom kanálov ako internet alebo mobilné telefóny) a na účtoch za energiu sa bude môcť uvádzať spotreba jednotlivých spotrebičov. Okrem prínosov pre domácnosti bude dostupnosť presných údajov o spotrebe prostredníctvom inteligentných meračov stimulovať dopyt po energetických službách zo strany spoločností a verejných orgánov, čo umožní ESCO ponúkať spoľahlivé zmluvy na základe energetickej hospodárnosti, ktorými sa zabezpečí zníženie spotreby energie. Inteligentné siete, merače a spotrebiče spotrebiteľom umožnia povoliť zapnutie spotrebičov v okamihoch, keď je k dispozícii lacnejšia energia (mimo špičky) alebo prebytočná veterná a solárna energia, a to výmenou za finančné stimuly. V konečnom dôsledku spotrebiteľia budú môcť využiť pohodlie a potenciál úspory energie pri diaľkovom zapínaní a vypínaní spotrebičov.

Dosiahnutie tohto potenciálu si vyžaduje vhodné normy pre merače a spotrebiče, ako aj povinnosti dodávateľov poskytovať spotrebiteľom primerané informácie o ich spotrebe energie vrátane prístupu k informáciám o tom, ako znížiť spotrebu energie, a tak aj svoje náklady. Na tieto účely Komisia navrhne vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo, že zavedením

⁵⁵ Smernice 2006/32/ES, 2009/72/ES a 2009/73/ES.

⁵⁶ Smernica 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou.

⁵⁷ Podľa smernice 2009/73/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom by sa inteligentné meranie malo dosiahnuť v rozumnom časovom rámci.

inteligentných sietí a meračov sa táto funkcia naplní. Tieto opatrenia budú zahŕňať minimálne požiadavky na obsah a formát poskytovaných informácií a služieb.

Komisia ďalej potrebuje zabezpečiť, aby energetické označovanie (osvedčenia o energetickej hospodárnosti) a normy pre budovy a spotrebiče odzrkadľovali prípadne zahrnutie technológie, ktorou sa spotrebiče a budovy pripravujú na spoluprácu s inteligentnými sieťami a budú schopné plynulej integrácie do infraštruktúry inteligentných sietí a meračov. Prvými takými spotrebičmi by mohli byť chladničky, mrazničky a tepelné čerpadlá.

7. Doprava

Rovnako ako odvetvia podrobne zachytené v tomto pláne, aj doprava, ktorá sa na konečnej spotrebe energie podieľa 32 %⁵⁸, predstavuje kľúčovú oblasť pre úspory energie. Z hľadiska využitia energie ide o najrýchlejšie rastúce odvetvie s najsilnejšou závislosťou na fosílnych palivách. V pripravovanej bielej knihe o doprave sa vymedzí stratégia zvýšenia účinnosti odvetvia dopravy, ktorá zahŕňa zavedenie progresívnych systémov riadenia dopravy do všetkých spôsobov dopravy, investície do infraštruktúry a vytvorenie jednotného európskeho dopravného systému na podporu multimodálnej dopravy, inteligentné meranie a normy účinnosti pre všetky vozidlá v rámci všetkých spôsobov dopravy, ako aj ďalšie opatrenia na podporu inovácie dopravných vozidiel.

8. Rámec pre vnútroštátne úsilie

Členské štáty musia zohrávať kľúčovú úlohu pri zavádzaní stratégií a opatrení energetickej účinnosti potrebných na dosiahnutie cieľa 20 %. Vnútroštátny rámec pre prípravu stratégií energetickej účinnosti v odvetviach konečnej spotreby⁵⁹ dosiaľ zabezpečovali národné akčné plány energetickej účinnosti (NEEAP) zavedené podľa smernice o energetických službách. Vzhľadom na tento nový plán energetickej účinnosti, ktorý sa vzťahuje na všetky odvetvia od výroby až po konečnú spotrebu, je jasné, že rozsah vnútroštátneho rámca sa musí rozšíriť na celý energetický reťazec, aby sa vo väčšej miere využil potenciál úspory energie⁶⁰.

Zároveň otvorenie prvého európskeho semestra ex ante koordinácie politiky v rámci stratégie Európa 2020 poskytuje Komisii nové príležitosti na to, aby sledovala a posudzovala každoročný pokrok členských štátov v oblasti energetickej účinnosti.

Keďže je dôležité monitorovať pokrok jednotlivých štátov s cieľom zhodnotiť dosahovanie európskeho cieľa 20 %, Komisia v nasledujúcich mesiacoch bude analyzovať, ktorý rámec na monitorovanie je najvhodnejší.

⁵⁸ V roku 2008. Pozri Eurostat, Energetické, dopravné a environmentálne ukazovatele, vydanie 2010.

⁵⁹ Pozri sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie SEK (2011) 276: Národné akčné plány energetickej účinnosti (NEEAP): správa o vykonávaní.

⁶⁰ Rozsah existujúceho *acquis* v oblasti energetickej účinnosti sa rozšíril aj na susedné krajiny s EÚ v juhovýchodnej Európe prostredníctvom Zmluvy o Energetickom spoločenstve (ECT) (resp. v prípade novšieho *acquis* sa tento rozsah v súčasnosti rozširuje). Rámec podpory energetickej účinnosti vrátane 20 % cieľa sa preto uplatňuje na partnerov, ktorí majú záujem o vstup do EÚ. Nové iniciatívy EÚ v oblasti energetickej účinnosti sa automaticky zahrnú do *acquis* v rámci ECT.

9. Záver

Účelom opatrení navrhovaných v tomto pláne je odstrániť nedostatky v dosahovaní cieľa úspory energie o 20 %, pomôcť realizovať našu víziu energeticky účinného a nízkouhlíkového hospodárstva na rok 2050, ako aj zvýšiť energetickú nezávislosť a bezpečnosť zásobovania energiou. Úplnou realizáciou tohto plánu by sa mali dosiahnuť významné úspory energie: odhaduje sa, že akcie verejného sektora a nové minimálne požiadavky na energetickú účinnosť spotrebičov by mali priniesť úspory až do výšky 100 Mtoe a že porovnateľné úspory možno očakávať aj od opatrení v odvetví dopravy a od úspor energie pre spotrebiteľov získaných od ich dodávateľov energie⁶¹.

Záväzné opatrenia predložené v tomto pláne sa budú realizovať vhodnými legislatívnymi nástrojmi vrátane legislatívneho návrhu zahŕňajúceho revíziu platnej smernice o energetických službách a smernice o podpore kogenerácie⁶². Ďalším krokom v roku 2011 bude prijatie tohto návrhu,⁶³ prijatie nových opatrení pre ekodizajn a energetické označovanie, spustenie iniciatívy „Inteligentné mestá a inteligentné komunity“ a návrhy nástrojov financovania, ktoré sa predložia počas diskusií o rozpočte v roku 2011.

Komisia vyzýva inštitúcie EÚ, členské štáty a všetky príslušné zainteresované subjekty, aby podporili tento nový plán energetickej účinnosti, aktívne sa zapojili do diskusie o vykonávacích opatreniach a úzko spolupracovali pri ich realizácii.

⁶¹ Tieto odhady úspor energie sú špecifické v závislosti od opatrení a môžu sa prekrývať.

⁶² Smernica 2006/32/ES a smernica 2004/8/ES.

⁶³ Tento návrh bude zahŕňať opatrenia v tomto pláne týkajúce sa verejného obstarávania tovarov, služieb a prác, modernizácie verejných budov, obstarávania na základe energetickej hospodárnosti, delených stimulov na zlepšenie energetickej hospodárnosti, spoločností poskytujúcich energetické služby, účinnosti výroby elektrickej energie, prístupu k sieti pre elektrickú energiu vyrobenú kogeneráciou, povinných úspor energie, energetických auditov, informačných služieb pre spotrebiteľov energie a energetickej účinnosti v regulácii sietí.